

Zákon o obcích (č. 128/2000 Sb.) - Komentář

eFocus

Autoři komentáře vytvořili publikaci, která by mohla napomoci při praktické aplikaci jednotlivých ustanovení obecního zřízení těmi, kdo s ním nejčastěji pracují, ať už jde o starosty, členy zastupitelstev, nebo úředníky obecních úřadů. Kniha bude užitečná i pro širší veřejnost, která chce ovlivnit chod zastupitelstev a dalších orgánů obcí, jakož se chce seznámit i s tím, jak mají tyto orgány vůči ní podle zákona postupovat.

U jednotlivých paragrafů je uveden přehled souvisejících ustanovení obecního zřízení, jakož i přehled vybraných souvisejících právních předpisů. Text je doplněn vybranou judikaturou - autoři poukazují na stěžejní rozhodnutí, aniž by zahltili čtenáře.

Zákon o obcích (č. [128/2000 Sb.](#)) - Komentář

Martin Kopecký, Petr Průcha, Petr Havlan, Jan Janeček

Vydalo nakladatelství Wolters Kluwer, 2015, 344 s.

Publikaci lze objednat >>> [zde](#).

Z publikace vybíráme:

§ 35a

(Zřizování právnických osob a organizačních složek obce)

(1) Obec může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce, pokud zákon nestanoví jinak.

(2) Obce mohou zřizovat obecní policii. Zřízení a činnost obecní policie upravuje zvláštní zákon.13c)

13c) Zákon č. [553/1991](#) Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpis.

K § 35a

1. Komentovaný paragraf byl do zákona o obcích vtělen s účinností k 1. 1. 2003 zákonem č. [313/2002](#) Sb. Komentované ustanovení převzalo dikci § 9 a § 15 odst. 4 obecního zřízení v původním znění. Legislativní autor tímto způsobem reagoval na nevhodně zvolenou systematiku původního znění obecního zřízení.

K odst. 1

2. S ohledem na šíři a pestrost úkolů, které obce v samostatné působnosti plní, resp. mají plnit, je v praxi nereálné, především pak u větších obcí (měst) zajišťujících komplexnější úkoly na úseku školství, zdravotnictví, kultury atd., aby vše, co s plněním těchto úkolů souvisí, prováděly přímo vlastním jménem a vlastními orgány, resp. zaměstnanci. Zákon tak výslovně v komentovaném ustanovení konstatuje, že obce mohou pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat

právní osoby a organizační složky obce, pokud zákon nestanoví jinak.

3. Na možnost obcí zakládat nebo zřizovat právnické osoby, potažmo jiné organizační útvary, zná-li je právní řád, pro výkon samostatné působnosti, lze usuzovat přímo z ústavou provedeného zakotvení územní samosprávy. Obce jako právnické osoby mohou v rámci samostatné působnosti, nerealizují-li při jejím výkonu veřejnou moc, dělat vše, **co není zákonem zakázáno**, tedy i zakládat nebo zřizovat právnické osoby. Z tohoto hlediska je možné považovat komentované ustanovení za nadbytečné. Nezakládá totiž obcím žádné nové oprávnění, které by neexistovalo i bez něj. Pozornost je však namísto věnovat dovětku prvního odstavce, který signalizuje existenci zákona (zákonů), které mohou obec v její jinak zásadně neomezené volnosti limitovat. Takovým zákonem je zákon č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zmiňované limity pak stanoví § 23 prav. úz. rozp. Z něj mimo jiné vyplývá, že obce mohou zakládat, resp. zřizovat jen ty právnické osoby, resp. útvary bez právní subjektivity, které jsou výslovně v jeho odstavci prvním zmíněny (samozřejmě, pokud zvláštní předpis nestanoví jinak). Jde o zvláštní a současně pozdější úpravu ke komentovanému ustanovení. Z tohoto hlediska je citované ustanovení tzv. malých rozpočtových pravidel zcela zásadní. Jen pro pořádek uveďme, že obce mohou za současného právního stavu zakládat akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a ústavy podle občanského zákoníku a dále mohou zřizovat organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity, příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk, školské právnické osoby podle zákona č. [561/2004](#) Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a veřejné výzkumné instituce podle zákona č. [341/2005](#) Sb., o veřejných výzkumných institucích. Pravdou však zůstává, že právě citovaný taxativní výčet a jeho dopady do veřejnosprávní praxe jsou poněkud relativizovány § 23 odst. 2 prav. úz. rozp, který umožňuje obcím stát se spolu s jinými osobami účastníkem (společníkem) na činnostech jiných osob, zejména obchodních společností. Zde pak již obce ve volbě konkrétní formy právnické osoby nijak omezeny nejsou.

4. Možnost **zakládání, resp. zřizování právnických osob** nebo organizačních složek umožňuje obcím realizovat část samostatné působnosti jejich prostřednictvím. Zpravidla pak realizace části samostatné působnosti obce mívá také svůj majetkoprávní rozměr, když je k provedení konkrétních úkolů využíván majetek náležející obci. Lze tu tak uvažovat o zprostředkovaném výkonu vlastnického práva a jiných majetkových práv obce. Zmíněné zprostředkování pak může nabývat několika podob v návaznosti na charakter vztahů daného vykonavatele a dotčeného majetku obce. V případě organizačních složek obce, které nejsou právnickými osobami, ale („pouhými“) organizačními útvary, půjde o výkon vlastnického práva a jiných majetkových práv organizačně zprostředkovaný (daná práva jsou vykonávána jménem a na účet obce prostřednictvím jejich organizačních útvarů, které nemají vlastní právní osobnost). Právně zprostředkovaný bude výkon těchto práv tam, kde budou vykonávána prostřednictvím samostatných právnických osob, a to jejich jménem a na jejich účet. V rámci této poměrně rozsáhlé skupiny zprostředkovatelů výkonu vlastnických a jiných majetkových práv obcí by bylo možné dále diferencovat například v návaznosti na soukromoprávní nebo veřejnoprávní podstatu vztahu daného vykonavatele k majetku obce.

5. Zvláštní místo mezi těmito „vykonavateli“ pak v praxi mají především příspěvkové organizace obcí, které představují svého druhu nesamostatné veřejné ústavy, kdy jejich vlastnická způsobilost jako právnických osob veřejného práva je zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů výrazně limitována. Příspěvkové organizace hospodaří, a v souvislosti s tím pak také zpravidla nakládají, především s majetkem svých zřizovatelů, který jim byl předán k hospodaření. Takto založený vztah má veřejnoprávní povahu. Konkrétní obsah oprávnění příspěvkové organizace vztahujících se ke svěřenému majetku je dán rozhodnutím zřizovatele (obce) a formálně zachycen ve zřizovací listině.

6. V souvislosti s komentovaným odstavcem je možné ještě upozornit na fakt, že obecní zřízení důsledně rozlišuje mezi právnickými osobami založenými, nebo zřízenými obcí. To má význam především pro určení rozsahu výjimky z povinnosti zveřejnění záměru některých majetkových

dispozic s nemovitými věcmi – srov. § 39 odst. 3.

K odst. 2

7. Obecní policie je podle zákona o obecní policii orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Je tak na rozhodnutí každé obce, resp. jejího zastupitelstva, zda obecní policii zřídí, či nikoliv. Nejedná se tak o právnickou osobu ani o organizační složku obce, jak by tomu napovídala § 102 odst. 2 písm. b), který obecní policii výslovně vylučuje z vyhrazené pravomoci rady obce plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám obce úkoly zakladatele nebo zřizovatele. Obecní policii řídí starosta obce nebo jiný člen zastupitelstva obce pověřený zastupitelstvem obce. Konkrétní činnosti obecní policie pak vykonávají zaměstnanci obce zařazení do obecní policie (strážníci). Zákon zde nestanoví vznik služebního poměru, jak tomu je u příslušníků Policie ČR. Obce, které vlastní obecní policii nezřídí, mohou uzavřít s jinou obcí v obvodu téhož vyššího územního samosprávného celku, která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly obecní policie na jejich území.

Související ustanovení:

§ 35 – samostatná působnost obce, § 38 – zásady hospodaření obce, § 39 – zveřejnění záměru obce naložit s majetkem a cena převodu, § 49 – svazek obcí, § 50 – předmět činnosti a stanovy svazku obcí, § 84 – pravomoc zastupitelstva obce, § 102 – pravomoci rady obce, § 103 – starosta, § 119 – finanční výbor a kontrolní výbor

Související předpisy:

Ústava, – § 23–37a prav. úz. rozp., – § 118–418 obč. zák., – zák. č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), – § 124–140 zák. č. [561/2004](#) Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), – zák. č. [341/2005](#) Sb., o veřejných výzkumných institucích, – zák. č. [320/2001](#) Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), – zák. o ob. pol.

Literatura:

Havlan, P. a kol. Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě. 2. vyd. Praha: Linde, 2008.
Havlan, P., Janeček, J. a kol. Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. Praha: Linde, 2013.
Kopecký, M. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer, 2010.
Pospíšil, P. a kol. Právní osoby obcí a krajů. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013.
Vetešník, P., Jemelka, L. Zákon o obecní policii. Praha: C. H. Beck, 2009.
Vetešník, P. a kol. Obecní policie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)

- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotáční recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) - Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv - Zaměstnávání cizinců v České republice](#)